

UN PAÍS DE PARAULES

Ser sense ser

El cos deshabitat

Esperança Camps

Edicions Proa

Barcelona, 2009. 246 pàgines

FRANCESC CALAFAT

El cos deshabitat comença amb una obertura que recorda *Em dic vermell* d'Orhan Pamuk. Acaba de faltar en un accident el narrador i des de la mort inicia el seu relat. És un bon colp d'efecte que Esperança Camps sap aprofitar i fer créixer. Ja tenim un jugador. A continuació, ens presenta l'altre, la dona, trasbalsada, que seguirem en les reaccions posteriors a la tragèdia: la vetlla, el soterrament i la soledat i els pes de la casa deserta. Tots dos repassen la pel·lícula de la seua vida. La novel·la s'encadena com una combat a dues veus que escenifiquen les discòrdies, el desamor, que defineixen la seua relació, però malgrat això aconsegueixen una certa manera de conviure —és un dir— sense ferir-se —també és un dir. Una comèdia de grans efectes teatrals, que permet a cadascú fer la seua. Si més no, és això el que pensen. Són com el cel i la terra: ell, escriptor, exprogre i descurat, viu obsedit pel món de paraules i arrossega un amor de joventut no correspost. Ella, per contra, fuig dels compromisos i de furgar massa en les preguntes serioses, i la fascinen les convencions socials, el *glamour*, la sensació vital de les formes. Tot i la

voluntat, no poden escapar del ressentiment i dels retrets. La seua relació deixa al descobert tot un seguit de pors i d'impotències que fan que els dos es troben relativament còmodes en el coixí de la impostura.

Una altra esfera temàtica és la literatura, la dèria i el goig per escriure, que té com a contrapartida la desesperació dels moments de sequera. No hi falten els dubtes i la interrogació sobre el sentit de tot plegat, ja que plana sobre el novel·lista la pregunta indefugible de si la seua obra no deu ser una

Gran part de la credibilitat de la novel·la és fer viable la veu des de la mort

mentida immensa, perquè moltes de les vivències i de les intensitats que ha fabricat no tradueixen una experiència viscuda, sinó buits i desitjos no acompanyats. L'eix clau és la mort, ja que és l'estat —o el no-estat— des d'on parla el narrador: ens descriu les sensacions físiques i anímiques, els contactes amb la mort al llarg de la vida, com s'imaginava que seria el col·lapse definitiu i la realitat última, que res no té a veure amb la prevista. El fet de ser sense ser el fa agosarat i li permet dir les coses de manera directa; gaudeix, ara, de ser cruel

Esperança Camps. / MÒNICA TORRES

amb ell i amb els altres. Gran part de la credibilitat de la novel·la és fer viable la veu des de la mort, i l'autora se'n surt bé, ja que l'estira i la manipula amb convicció i desimboltura.

He volgut deixar per al final el caramel de la trama, un àmbit d'intriga i d'incògnites. El protagonista confessa aviat que ha assassinat el seu veí, un alemany ja gran, culte i bona persona, però que en realitat havia sigut un jove metge nazi. Ho fa perquè una omnipresent i invisible organització, que captura aquella mena de criminals de guerra,

l'obliga a executar-lo. Com a recompensa, li serà permès fer-ne una novel·la i guanyar un premi de prestigi. Tot va a la perfecció i, fins i tot, es troba còmode en el seu paper. Els dubtes li sorgeixen després: no deu ser una trampa del mateix veí, que ja està fart de viure? La mà invisible que tot ho ha dirigit no deu voler desfer-se de la seua persona perquè no n'hi haja cap prova? Aquest és l'esquer de la novel·la per a mantenir les expectatives del lector.

En l'obra d'Esperança Camps veiem una progressió fantàstica i comprovem que es troba a gust en la pell i en la ment d'un personatge. En aquesta novel·la s'encara amb situacions de complexitat extraordinària. Alguns lectors potser dubtaran de l'ús que hi fa d'una qüestió tan difícil com és el nazisme, que només toca per damunt. Afortunadament

El cos deshabitat aposta també per altres eixides que ajuden a mantenir la trama. El més valuós del llibre és, sens dubte, una prosa que té molla i un estil amb nervi, capaç de donar prou consistència als personatges. L'autora és eficaç a l'hora de pautar la història, de dominar la tensió, ja que la puja, l'atura, la repren i la carrega de graus segons convé al dramatisme de la història. En definitiva, *El cos deshabitat* és una novel·la que juga molt bé a contar una història que roda amb naturalitat amb l'objectiu d'aconseguir els seus fins.